

ACC. N.R. 7015 : 1-4

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av: Fru Anna Larsson,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1865 i Hallingebergs s:n.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör: 1) Iakttagelser och vantro vid vävning. Sid. 1.
2) Fallandesjukan i folktron. " 3.

LUF 26

Skriv endast på denna sida!

No. 7015 : 1.

Sid. 1.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gústaf Carlsson,
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av: Fru Anna Larsson,
Uppteckningsår: 1940 . Född år 1865 i Hallingebergs socken.

Uppteckningen rör: Iakttagelser och vantro vid vävning.

~~LUF 26.~~

För att sätta upp en väv samt lyckligt fullfölja densamma, ansågs det, att man borde iakttaga åtskilliga försiktighetsmått. När man begynte varpningen skulle den som utförde detta arbete lyfta först det ena benet och sedan det andra så högt i luften som möjligt. För var gång benet lyftes upp skulle varperskan säga: "Så högt skäl, så högt skäl -----!"

Då väven var uppsatt i vävstolen samt solvning och skedning var gjort skulle väverskan, när skytteln första gångerna löpte igenom skälet, lägga "värme", det vill säga en eldglöd, i skytteln. Då kunde ingen "skämma" väven. Var väven särskilt besvärlig, trasslade sig och garnet gick utav, varslade detta mindre välkommet främmande. Bäst var det att vid sådana tillfällen gå ur vävstolen en stund.

Men ibland kunde väven i alla fall bli "skänd".

Det berättas, att en tattarkvinna kom in i en gård där vävning pågick.

Forts.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 7015 : 2.

Sid. 2.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av: Anna Larsson,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1865 i Hallingebergs s:n.

Forts. om iakttagelser vid vävning.

Tatterskan tiggde mjöl och efter enträgna böner gick husmor och gav kvinnan en skål mjöl. Men då tatterskan fått detta ville hon ha ännu en skål åt sin följeslagerska, en annan tattarkvinna, som var inne i en närbelägen gård och tiggde. Husmodern vägrade att ge mer mjöl med påföljd, att väven oredde sig. Husmodern, dottern och jungfrun i gården hjälptes åt att solva om och skeda väven tre gånger och ändå fingo de inte väven rätt.

Kringflackande tiggande tattarkvinnor hade ofta för sed att skrämman den tidens bofasta befolkning med att de skulle "skämma" deras djur o.dyl. om dessa vagabonder inte fingo vad de begärde.

M. 7015 : 3.

Sid. 3.

Landskap: ..... Småland. ..... Upptecknat av: ..... Gustaf Carlsson, ...
Härad: ..... Södra Tjust. ..... Adress: ..... Stormandebo, Ankarsrun. ....
Söcken: ..... Hallingeberg. ..... Berättat av: ..... Anna Larsson, ...
Uppteckningsår: ..... 1940. ..... Född år ..... 1865 ; Hallingebergs socken. ....

Fallandesjukan i folktron.

En kvinna, som var havande, skulle inte vara med om slakt och se blod rinna samt uppröras av djurets rörelser och dödskamp, ty då kunde barnet få fallandesjukan av denna anledning. Det ansågs, att en person kunde få denna sjukdom tills han var fyrtio år, och man räknade så, att en vecka av havandeskapets fyrtio motsvarade ett levnadsår. Såg således en havande kvinna ett slakt i exempelvis 18:de veckan av sitt havandeskap, då kunde hennes barn vid just 18 års ålder få fallandesjukan. Att en havande kvinna ej skall deltaga i slaktningsproceduren är vanligt ännu i dag i bygden.

Det var heller inte bra om en havande kvinna såg en fallandesjuk person "falla". Det berättas, att en havande kvinna fick se en äldre ensamboende granngunna "falla" och sprang för att hjälpa den sjuke. Några år efter sedan barnet var fött visade det sig att detsamma, en flicka, led av fallandesot. Föräldrarna försökte många botemedel, bl.a. tog man blod av den gamla gunnan genom att sticka henne i ett finger, samt gav sedan flickan in

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

in forts

M. 7015 : 4.

Sid. 4.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson.
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av: Anna Larsson,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1865 i Hallingebergs socken.

Forts. om fallandesjuka.

-----
av blodet. Sjukdomen upphörde dock inte.

I folktron fanns även ett annat botemedel mot fallandesjukan. Upptecknaren har hört berättas, att om en person kom in i ett hem eller i övrigt fick se en fallandesjuk "falla", skulle denne person självmant, om han aldrig förr sett varken ifrågavarande sjuke eller någon annan "falla", slita av den sjuke kläderna samt taga resp. linne eller skjorta (plagget närmast kroppen alltså) och så raskt som möjligt var stoppa nämnda plagg i elden för att brännas. Hann bränningen ske medan anfallet ännu pågick och den sjuke således inget varnade, troddes åtgärden ha större effekt.

Huruvida askan vid dyliktbränning skulle tillvaratagas har ej gått att vinna klarhet om. Men det torde vara möjligt att så var fallet. Ofta ansågs ju aska efter brända klädesplagg vara nyttig att giva den sjuke in eller att lägga i badvattnet.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!